

گهندلی هەرەشە لە حکومەتى ھەریمی کوردستان دەكات

ئەنور حسین: سەرنووسەرى رىبازى ئازادى

"ھىچ رېزىيەك ناتوانىت داوا لەكەس بکات پەپەرىدى ياسا بکات. ئەگەر خۆى دەق و رۆحى ياسا نەپارىزىت"

لەم تەھەردىيەدا، قىسىم دىيارىدەيەك دەكەين، كەكۆمەلگاى كوردستان بەدەستىيەوە گىرى خواردوو خودى حکومەتىشى گرتۇتەوە، تەناتەت ئەم چەمكە، ھىنەدە بەربلاو بۈوە. كەم دەزگاۋ دامەزراوەدى حزبى و حکومى و ئىدارى ھەمە، كەتوشى ئەم كىشەيە نەبووبىت و مەترىسييەكەشى لەھەدايە. تادىت ئەم دىيارىدەيە روو لەھەلگىشان دەكات، بەرادىدەيەك مەترىسى لەسەر ئەزمۇنى حکومەت دروستكردوووه، جىڭەپ پرسىارە.

دەكىرىت بىزانىن گەندەلى چىيە،

لەم باردىيەوە رىكخراوى شەفافىيەتى نىۋەدەولەتى و اپېناسەتى دەكتەت" گەندەلى بىرىتىيە لەئىستەغلاڭىرىنى دەسەلات لەپېنناو بەرژۇونى تايىبەتىدا.

ھەندىكىش و اپېناسەتى دەكتەن كەگەندەلى رەفتارىتى بىرۇكراپىتەنەتى چەوتە، ئامانجى ھىنانەدى قازانچى شەخسىيە بەشىوازىتى ناياسايى و نارپەوا.

ئەگەر بەپېنى ئەم دوو پېناسەيەبىت، لەكوردستاندا رېك ئەم واقعىھە پەراكىتىزەكراوە، بەھە مانايىھى يەكىك لەقاكتەرە ئاساسىيەكانى گەندەلى، ھىزە سىاسىيەكانى كوردستان و حکومەت و وەزىر و پەرلەماننارى ئىستەغلاى دەسەلاتەكانىان كەردوووه، بۇ ئەھە مەبەستە، ھەربىویە ئەم دىاردەيە، زىاتەر لەناو ھىزە سىاسىيەكان و بەرپەرسەكاندا وەكى لەھەممۇ و لاتانى جىھانى سىيەمدا ھەمە، جاھەندىكە ئەم گەندەلىانە بىچوکن، وەكى بەرتىلى باوه، لەۋەش زىاتەر زۇرچار كاربەدەستانى دەسەلاتەكانى حکومەت و پەرلەمان و دادگادىنە ناو ئەم گەندەلىمۇد، تابەرەدەيەك ئەم دىيارىدەيە گەيشتۇتەھەممو ئاستەكانى لایەنى سىياسى. ئابۇورى و كۆمەللايىتى و ئەخلاقى.

بەواتايىھى تر ئەم مەترىسييە، تەنها ناومەستىت لەسەر تاكىك و شوپىنەك، ئەمەش يەكىكە لەدەرئەنjamى ئەو بارودۇخە كەدىمۆكراسى تىيىدا غائىبە، چونكە ئەھە مەعلومە لەكۆي دىمۆكراسى گەشەبکات گەندەلى لەپاشەكىشەدايە، دىارە پىنچەوانەكەشى راستە؟ بەھەر لەوانە زۇرچار چەند مەسەلەي وارىگا خوشكەرن بۇ گەندەلى لەباھەتى (پېشىو، شىرازە تىكچۇون، نەبوونى ھەستى بەرپەرسىارىتى، بىيەزى يەكە ئىدارىيەكان و نەبوونى چاودىرى و كۆنترۇلى دەزگاكان) كەجاري واهەيە چەند بەرپەرسىارو بەرىپەرە ئىدارىي حکومى لىكىدەھالىن و دەيانەۋىت بۇشاۋىيەك دروستىكەن و دزەبکەنەناو تۆپىكى گەمورەوە.

لەكاتىكدا بەشىكى ئەم دىيارىدەيە، حکومەت خۆى رېڭاخۇشكەرىيەتى، بەتاپىتى كە داھاتى بەشىكى زۇر لەھەرمانبەران و موجە خۇزان ھىنەدە كەمە كەبەشى بىزىوی ژيانيان نااكتا و ناچارەدىن پەنا بۇ بەرتىلى و گەندەلى بەرن.

ھەربىویە دەبىنى لەناو فەرمانگەكانى حکومەتى ھەریمدا، كەمجار بەبى دىيارىدەي بەرتىل، كارە سادەكانى خوت بۇ جىبەجىپكىت. باشتىن ئەلتەرناتىفەكانى دىيارىدەي گەندەلى لەكوردستاندا دەبى.

- دروستكىدىن دەزگايمەكى تايىبەت لەخەلگانى پاڭ و شارەزا بۇ رۇوبەر ووبۇونەوە دىيارىدەي گەندەلى، وەكى چۆن لەۋلاتىكى وەكى كۆيت، يەكەپ رۇوبەر ووبۇونەوە نەھېشتنى نەھەلى گەندەلى ھەمە "ئەركى بەدواچۇون و چاودىرى بەرپەرسى حزبى و حکومىيەكان بىت و لەسامان و داھاتەكانىان بکۆلۈتەوە.

- گەشەكىدىن رىكخراوەكانى كۆمەلگاى مەددەن بۇ تەقوىيەكىدىن دىمۆكراسى و ھۆشىيارى كۆمەلگا، كەدەتوانى رۆلى بەرپەرسى ھەبىت.

- زىادكىدىن موجەي فەرمانبەران و رەچاواكىدىن بىزىوی ژيانيان، تاپەنا نەبەنەبەر گەندەلى و بەرتىل.

شەفافىيەت لەكارگىرىنى دەزگاكانى حكومەتتا، سەبارەت بەئامارو خەرجىيەكان و لىپېنجىنەوە لەزىيادە رۇيىيەكان.

سەباندى سزا بەسەر كەسانى گەندەن و زىندانىكىردن و غرامەكىرىنىان.

گۈرپىنى دەسەلاتەكان.

دەستكۈرتەرنەوەدى دەسەلاتى حزب و بەرپرسەكان لەكاروبارى ئىدارى و حکومىدا، ھەربۆيە ئىستا ئەم دىيارىدەيە، ھىنندە پەرەدى سەندۇدوھە كەجىاوازى داھاتى نىوان دەولەمەند و ھەزارەكانى كوردىستان ھىنندە زۆرە، مەگەر تەنها لەۋلاتانى ئەفەرىقا ئەم دىيارىدەيە بەو شكلە بى.

ئەممەش واتا دروستبوونى چىنىك لەخاونى ملىيونان دۆلار، لەبرامبەردا خەلگانى ھەزار ھىنندە زۆربۇوە كەمانگانە كىرىي خانەوەكانيان پېتىادرى.

گومانم نىيە لەو ئامارەدى كەدەلى لەجىهاندا(157) مiliyon كەس بى سەرىپەنان لە كوجەوە كۆلانەكان رۆز دەكەنەوە.

يان دوورنىيە حکومەتى ھەرىمى كوردىستان بەھۆى گەشەي گەندەلەيەوە بىكەۋىتە ژىر قەرزەوە. وەك ئەم و لەلاتانى گەندەلەن.

قەرزدارەكاندان، بەھەمان شىيۆ كەنەلەيەوە لەرىزى پېشەوەدى لەلاتانى گەندەلەن.

بەپىي دوا ئامارى (12) يەمین كۆنفراسى دژە گەندەلەن لەگواتيمالا بەزدارن بەئامادەبوونى ، (1000) پىسپۇر، ولاتى (عىراق) دىارە بەكۈردىستانىشەوە لەرىزى پېشەوەدى ئەم و لەلاتانەدابۇو كەنەلەن لەسەرەوەيە.

- پەلە(160) وەرگرتوھە تەنھا(9،1) خالى ھەمەيەو تەنھا و لاتى ھايىتى و ميانمارى لەپېشەوەن.

بەپىنچەوانەوە و لاتانى فنلەندادا ئايسلەندادا و نیوزلەندادا و دانمارك، لەباشتىرىن و لاتانى دونيا بۇون، دىارە عىراق سالى (2006) يش بەھەمان شىيۆ لەرىزى پېشەوەبۇوە.

كەناكىرىت عىراق لەكوردىستان دابىرىت و بىيگومان ئەو ئامارانە كوردىستانىش دەگرىتىھە، ئەممەش ھەم مەترسى لەسەر حکومەت ھەيە و لەگەن ئەو بانگەشەيە نايەتەوە، كەباس لەسيستەمى دىمۆكراسى و مەددەنە دەكتات.

بۇيە دەبى حکومەتى ھەرىم. جىا لەو خالانە پىويىستە سود لەئەزمۇنى و لاتانى ئەسكەنەدەنافيا و مۇدىرىن وەرگرىت و لەگەن ئەم مەترسىيە رووبەررووبىتىھە. كەبەررېزىدەكى يەكجار زۆر بەرتىل و پارە وەرگرتىن و بەفېرۇدانى سامانى نىشتمان ھەيە.

دەبى ياسا رۇلىي بەرچاوى ھەبى و دادگاكان زۆر دووربىن لەم دىيارىدە ترسناكە.

ئەكتىقىرىدىنى دەسەلاتى راگەيەنەن. كەلەكوردىستاندا رۇزنامەكان رۇلىكى زۆر باشىان گىرپاوه لەپىناو دەرخستى پاستىيەكان و بلاوكىرىنى دەتاكان، دىزى بەرتىل و گەندەلەن ئەممەش وادەكتات.

وەكۆ چاودىر سەيرى مىدىا بىكىت و رۇلىكى زۆر باشى ھەبىت لەكوردىستاندا.

بەيۈچۈنى من چۈن چەند ھەرەشەي سىياسى و سەربازى لەدەرەوەدى سۇنۇرەكان لەحکومەتى ھەرىم دەكەن. بەھەمان شىيۆ دىيارىدە گەندەلەن ھىچى لەو مەترسىيانە كەمتنىيە كەلەناوخۇي ھەرىمدا و زۆربەي كارەكتەكانىشى بەرپرسىارو بەرپرسەكانى خودى حکومەت و ھەرەشە لەخەلگى كوردىستان دەكتات.

بەلگەشم بۇ ئەو دووبرە موجەيىيە كەبەشىكى زۆر لەبرپرسەكان ھەيانە. ئەممەش بەشىكە لەگەندەلەن و رېكخراوى شەفافىيەتى نىيۇدەلەتى بەبەشىك لەگەندەلەن دەزانى، ئەم تەھۋەرى رۇزنامەكان زۆر گىرگەوە ھىيادارم حکومەت بەجىدى ئاپر لەم مەسىلەيە بىداتمۇدە

خشتىيەك سەبارەت بەگەندەلەن

پله	پاكتىرىن پىنج دەولەتى دونيا	رېزە	پله	گەندەلتىرىن پىنج دەولەتى دونيا	رېزە
1	فنلەندادا	159	9,6	سودان	2,0
2	ئايسلەندادا	160	9,6	كينيا	1,9
3	نيوزلەندادا	161	9,6	عىراق	1,9

1,9	میانمار	162	9,5	دانیمارک	4
1,8	هایتی	163	9,4	سنگافورا	5

ئەم خشەتىيە نىشانى دەدات كەعىراق لەپلەي (162) ھەمین تەنها (1,9) خالى ھەيە و يەكىكە لەگەندەلىرىن پىنج دەولەتى دونيا، دىارە لەرپۇرتەكەدا باس لەكوردستانىش كراوه وەقدىيەكى كورستانىش بەشدارى لەكۆنفراسە بۇوه.

بەلام تائىستا نەمانبىينى كەس لەسەر گەندەلى سزاپىرىت و بەقەناعەتى من. (ئىدارەيەكى ديموکراسى) ھەرگىز بونىاد نانرىت كەگەندەلى رەنگى داودتەوە ھەموو دەزگاكانى گرتۇتەوە دو كەر ئەو رېۋوشىنانە نەگىرىتەبەر خراپتىش دەبىت.